

# Iisaa mo Nasaratu

Jawdo Alla



# **lisaa mo Nasaratu“Neddo ummoriido e Alla” .**

Ko Randolph Dunn winndi

Faandaare 1.

## **Annabaaku e Seedeji gite.**

Woodi annabaaku ko buri cappande jeegom nder Alkawal Kesal dow Yeesu fuu timmi. Dee doo annabaaku ina limta yontaaji Alkawal Kesal dii fof, puddiidi e Fuddoode haa timmi e Malaki. Fartanƴe capande jeegom e joy e deen gefe ina bura 1 e nder ujunere tiriliyoŋ.

Annabaaku ina heewi ko fayti e lisaa e nder Alkawal Kesal kono hol ko woni mbaawkaaji wadde tan ko 25 teskagol ko fayti e neddo mo jibinaaka duubi keewdi caggal duum, tawa deen teskagol ina ngoodi?

Dr. Hawley O. Taylor rokkii ndee jaabawol: "Ko fayti e deen gefe kewuuji cifaadi e Almasiihu Israayil garoowo, fartanƴe timmugol majji e neddo gooto maa won fartanƴe gooto e nder ujunnaaje tiriliyoŋ."

lisa wari ngam timmingo tawreeta e annabo'en. Alkawal Kesal winndi annabaaku man nden winndoobe Alkawal Kesal don holla timmugo maaje bee laabɗum. Dum ko gootum tan e seedeji kollitooji wonde lisaa ko mo o wiya ko, Alla e mbaadi lisaa Naasaretnaajo.

### lisaa wiya.

“Baaba nulɗo kam oo, kanko e hoore makko seedii kam. On meedaa nande daande makko, on meedaa yiyde mbaadi makko, konngol makko ngol joodaaki e mon, sabu on ngoongɗinaani mo o neldi oo. On njanngata Binndi dii no feewi, sabu on cikkata ko e majji on kebata nguurndam haa abada.

### Nulaado Piyeer hollitii.

Kerecee'en don borna innde Almasiihu ngam Almasiihu woni Joomiraawo mabbe, Jannginoowo mabbe, Ardotoodo mabbe, Kisnoowo mabbe, Kisnoowo mabbe, Model, Limanjo mawɗo, Yaakaare mabbe, Sadaka ngam hakke, e ko buri dum. Fooyre cemmɗinde ngam nuddinki men woni goongaaku Piyeer - “Aan woni Almasiihu, Bii Allah guurɗo”. lisaa ko goonga kadi Biibal ko goonga. Ko haani anndeede e lisaa fof ina tawee e nder deftere nde. Daartol aadee fof ina taaroo mo. lisaa woni jikku caɗtuɗo e nder daartol aadee. Haawnaaki tawa daartol aduna ina feccii e yontaaji diɗi: ko adii Almasiihu e caggal Almasiihu.

### Nulaado Yuhanna winndi.

“E fuddoode, konngol ngol ina wonnoo, konngol ngol ina wondi e Alla, konngol ngol wonnoo ko Alla. O wonnoo ko e Alla gila e fuddoode. Ko e makko huunde fof tagaa, hay huunde alaa ko tagaa so wonaa kanko. Nguurndam ina woodi e makko, nguurndam dam woni annoore yimbe Yuhanna. O arii ngam seedaade ko fayti e annoore ndee, mbele e hoore makko wonaa annoore ndee, o arii tan ko seedaade annoore ndee Kono ja66otoo6e mo fof, googcfin6e innde makko, o

rokkii hakke wonde 6i66e Alla - 6i66e jibinaa6e e iwdi tagoore, walla e yidde gorke, kono jibinaa6e e Alla”.

“Konngol ngol wonti neddo, hodi hakkunde men, en nji’ii teddungal makko, teddungal Gooto tan, ummoriido e Baaba, keewdo moyyere e goonga”.

#### Yuhanna lootoowo hollitii wonde lisaa ko Mawdo.

“O [Yuuhanna] wulli, o wi’i: ‘Ko kanko woni mo mbi’mi: Garoowo baawo am, buri yam, ngam o donno ko adii am.’ Gila e timmugol moyyere makko, en fof en kebii barkeeji gooti caggal goddi, sabu moyyere e goonga ngari ko e lisaa-al-Masiihu, hay gooto meedaa yiyde Alla, kono ko Alla gooto, gondo e bannge Baaba oo, anndini dum”.

“Iisaa ndaari asamaan, o ñaagiiBaaba, sahaa yontii. Teddin Biddo maa, mbele Biddo maa teddina ma. Ngam a hokki mo baawde dow yimbe fuu ngam o hokka be ndokkudaa mo fuu nguurdam haa abada. Nguurdam nduumiidam dam woni: be ngannda ma, a Alla goonjaado gooto, e anndude lisaa-al-Masiihu mo neli-daa oo. Mi waddini ma teddungal dow lesdi, ngam timminki kuugal ngal ndokkudaa kam. Jooni noon, Baaba, teddin am e yeeso maa e teddungal ngal njoginoomi e maa ko adii nde aduna fuddotoo”.

#### Yeesu jaabi Pilaatu, Laamiido Room.

“Ndeen Pilaatu hooti nder suudu laamorde, noddii Yeesu, yami mo: “A woni laamiido Yahuudu’en?” ‘Mbele ko miijo maa tan,’ lisaa naamndii, ‘walla ko wodbe kaaldi e maa ko fayti e am?’ “Mbele ko mi Yahuuda?” Pilaatu jaabii. ‘Ko leñol maa e mawbe almubbe maa ndokki ma e juude am. Hol ko mbaad-daa?’ lisa wii, “Laamu am wonaa e adunaaru ndu. So tawiino ko noon, maccube am ina kaba ngam hadde yahuud en nanngude mi. Kono jooni laamu am ummorii ko e nokku goddo. -Aan ko a laamcfo, ndeen noon! » Pilaatu wiyi. lisaa jaabii, “A haali goonga ko mbii mi ko mi laamcfo.” Ko goonga, ko dum wadi mi jibinaa, ko dum wadi mi ari e aduna, ngam seedtaade goonga. Kala mo woni e bannge goonga ina hedoo mi.’ ‘Ko woni goonga?’” “Pilaatu naamndii”.

#### Yahuudiyankoobe dabbi.

“Min ngoodi sariya, e dow sariya oo, o foti ko maayde, sabu o wiyi ko o 6icfcfo Alla, nde Pilaatu nani cfum, o beydi hulde, o arti e nder galle laamorcfo oo, o wi’i: “Hol to ummidaa?” o naamndii lisaa, kono lisaa jaabaaki mo, ‘Mbele ada salii haaldude e am?’ Pilaatu wi’i: “Mbele a anndaa mido jogii baawde woppitde ma walla fiyde ma e leggal bardugal?” lisaa jaabiima, “A alaano baawde e dow am so wonaa tawa ko e dow am, dum noon, rokkudo mi oo ina wadi bakkaat burdo mawnude”.

#### Jaagordo mo Ecoppi goondini.

“O jaabi, o wi’i: ‘Mido goondini wonde lisaa-al-Masiihu ko Bii Alla’”.

Samere.Deedoo binndande e godde keewde ina kollita laabndal wonde lisaa,

- a) wonnoo ko Alla mo huunde fof tagiraa.
- b) famcfini hoore mum haa o ara e aduna he mbaadi necfcfo.

c) wonti sadak timmudo ngam bakkaat.

“Dum fof ko ngam kala jabbiido mo, been goonɗinbe innde makko, o rokka be hakke wonde biɓbe Alla - biɓbe jibinaabe wonaa e iwdi tagoore, walla e pellital aadee walla e yidde gorko, kono jibinaabe e Alla”.

Naamne

1. Annabaabe timmuɓe e nder duubi seeda sanne e nder neddo gooto e annabaabe heewbe ceertube e duubi teemedde ko adii duum ko:  
gooto. \_\_\_\_ Ko miijaaka  
b. \_\_\_\_ Ko hoolaaki  
c. \_\_\_\_ Tabitinta annabaaku
2. Seeda'en gite Alkawal Kesal, walaa ko be mbi'ata dow Yeesu woni Bii Allah.  
T. F.
3. Ko Piyeer tan jabi e yeeso yimbe wonde lisaa ko Bii Alla.  
T. F.
4. Ko wadi Alla rokki lisaa laamu fof?  
gooto. \_\_\_\_ Ngam timminde kala peewal  
b. \_\_\_\_ Hokku dooftiibe jamirooje makko nguurndam haa abada  
c. \_\_\_\_ Jabde mo wuurde nguurndam dam alaa bakkaat
5. Hol ko woni haalaaji jowitiidi e lisaa ko goonga?  
gooto. \_\_\_\_ Huunde fof ko lisaa, Alla, Biddo tagi dum  
b. \_\_\_\_ lisaa lesɗini hoore mum ngam arde e aduna he no neddo nii  
c. \_\_\_\_ lisaa wonti sadak timmudo ngam bakkaat  
d. \_\_\_\_ Ko limtaa dow koo fof  
e. \_\_\_\_ a e c

Faandaare 2.

### **Ko Binndoobe Duuniyaaru mbi'ata dow Yeesu.**

Hay so tawii haalaaji Biibal dii ko seedeeji wonde lisaa ko neddo tigi-rigi, ina woodi kadi seedeeji keewɗi kollitooji wonde lisaa ko neddo taariindi, no Biibal holliri mo nii. Binndi yaasi di yoga e daartoobe booybe be ngonaa Kerecee'en mbinndi, ina mballondira e haalaaji Biibal ko fayti e lisaa:

Thallus, daartoowo jibinaado e Samariyanke, guurnoodo e golloowo to Rome hedde hitaande 52 caggal lisaa, ko Julius Africanus, daartoowo taariindi Kerecee'en e darorde teeminande didabere, siftini dum.1 "Thallus, e nder deftere tatabere daartol mum, ina fammina wodɗude ndee nibbere no lewru nii." Africanus hollitii jaabawol mum e ciimtol ngol, o wiya wonde lewru nduu waawaa wadde e nder lewru timmundu, hono no wadirnoo nde lisaa maayi e sahaa juulde Paska. Doole tuugnorgal Tallus ko wonde ngonka maayde lisaa ina anndaa, ina yeewtee e nder wuro laamɗo

gila e cakkital teeminande adande. Goonga leggal bardugal lisaa ina foti wonde ko anndaa no feewi e oon sahaa, haa ko gooncfi6e hono Tallus cikki ina haani faamninde haala ni66ere ndee ko huunde nde alaa ko woni e mum. ... Ko furi haawnaade heen, darnde Thallus wayliima wonti seedeeji daartol mawdi ngam lisaa e hoolaare daartol Marku e nibbere e maayde makko." 2

"Binndol e nder suudu defte Biritaan ina reeni binndol bataake mo Siriyanke gooto ina wiyee Mara Bar-Serapion neldi biyiiko. Baaba oo hollitii majjere tooñange anndube hono Socrates, Pythagore, e laamdo anndube yahuud en, mo konngol ngol holliri laaftudo wonde ko lisaa gacraatin? Heege e ñawu ngari e mabbe ko ñaawoore bonannde mabbe. Hol nafoore worbe Samos kebi e buubnude Pitagoras? E nder dumunna dabbo leydi mabbe wadi ceene. Hol nafoore yahuud en kebi e warde laamdo mum en? Ko caggal duum tan laamu mabbe mumti. Alla fotnoo yobde beedoo anndube tato: Atennaabe maayi e heege; Saami en mbeltiima e geecuuji; yahuud en, bonnaabe e riiwaabe e leydi mum en, nguuri ko e cadeele timmude. ... Laamdo hakkille oo kadi maayaani ngam moyyere; o wuuri ko e janningol ngol o rokki ngol". 3

Korneliyus Tasitus, Daartol Roomnaajo gooto guurdo ko ina wona hitaande 50 haa 100 caggal lisaa, winndi ko fayti e yiite Nero. "Ndeke noon, ngam ittude ciimtol ngol, Nero fawi heen kuugal, o wadi torlaaji burdi bonde e dow dental ngal be njidaa sabu bonanndeji mabbe, be yimbe bee mbiyata ko Kerecee'en. Christus, mo inde ndee ummorii, hebi ñaawoore burnde tiidde e laamu Picurantius gooto e juude men". 4

Piliniyus Sekundus, Guverneer Room gooto, wtote e hitaande 112 caggal jibineede lisaa to laamco Trajan "Be ngonnoo ko e aada hawrude e nyalawma gooto ko adii nde 6e njimata, nde 6e njimi jimcfe e Almasiihu hono Alla, 6e 6eydi heen hunnde mawnde, 6e 6eydaani hay huunde e golle boncfe ... caggal cfuum ko aada ma66e seerndude again of food, and then me moyyere". 5

Sewtoniyus, Annalist e golloowo suudu laamdo e laamu Hadrian, winndi ko ina wona hitaande 120 caggal lisaa e nder nguurndam Claudius. "Bana no Yahuudu'en donno wada jiibru wakkati fuu dow yamol Chrestus, Claudius riiwi be diga Roma." 6 Edward C. Wharton ndeen wi'i "Sabaabu inde ndee doo tinndinoore ko sabu Luuka, ko ina wona duubi capande jeegom ko adii duum, winndiino ndeedoo huunde, ko dum addani nulaado Pool jokkondirde e jom suudu yahuud en Kerecee'en ina wiyee Akilas e Priscilla. Kadi, siftorde Almasiihu ina teskaa e nder deftere makko." 7

Josephus ina jogii teskaare welnde. "O ummii e oon sahaa lisaa, gorko ganndo, so en mbiyat mo neddo; sabu ko o golloowo golle kaawniide, ko o janninginoowo yimbe jabbotoobe goonga e weltaare. O hebi Yahuuda en heewbe e Gerek en heewbe. Oo neddo ko Almasiihu. Nde Pilaatu ñaawii mo e leggal bardugal, be ngonaano e leggal bardugal cees. Sabu o feeñii e mabbe ñalnde tatabere ndee, omo wuuri kadi, hono no annabaabe bee mbiyatnoo nii, o haali ko heewi e makko kaawniidi. 8

Ko doo doo haala FF Bruce ciimtata dum no feewi. "Ko gocfci fof ina waawi mijaade e seedeeji ummoraade e binndi Yahuuda'en e lenyi gocfci, ko famcfi fof ina tabitina, wonande sal6e seedantaagal binndi Kerecee'en, sifaa taariindi lisaa e hoore mum. Won e winndoobe ina mbaawi

toyde e fanniyankaagal 'Christ-myth,' kono be mbaɗataa noon The his ground of Christ ko no aksiyomatik [rd self-evident] wonande daartoowo mo alaa ko woni e mum so wonaa daartol Julius Caesar Wonaa noondaartiyankoobe saakoobe miijooji 'Almasiihu-miijo'." 9

Naamne

1. Haala Matiyas dow leggal bardugal Yeesu, dum tabbitinaama dow Tallus limti Julius Africinus.  
T. F.
2. Daartol Room gooto biyeteedo Kornelius Tacitus winndi wonde Almasiihu "hebii ñaawoore burnde tiidde."  
T. F.
3. Winndooobe be ngonaa Kerecee'en don hokka seedaramku yaasi nder Bibel ngam tabitinki haala Bibel dow gorko mardo baawde feere feere don joodi haa Galiili/Yahuuda.  
T. F.
4. Alaa Room tan, daartoowo Yahuuda ina jokki e haala Biibal wonde ko Pontiyus Pilaatu fiyi lisaa leggal bardugal.  
T. F.
5. Josephus teskiima e nder binndande mum wonde Pilaatu ñaawii lisaa yoo leggal bardugal, lisaa feeñi e almuɓbe mum balde tati caggal duum, .  
T. F.

1. F. F. Bruce<sup>2</sup>, Binndande Alkawal Kesal, Eerdmens, p. 113.
2. Edward C. Wharton, Kerecee'en: haala laabka e daartol Howard p. 7.
3. Musée britannique Syriac Mss., F. F. Bruce, lisaa e iwdi Kerecee'en yaasi Alkawal Kesal, h. 31.
4. Annal e daartol, 15:44. Gila e defte mawde Britannica, Vol. 15, h. 168.
5. Bataakeeji, 10:96.
6. Nguurndam Kilawdiyus, 25:4
7. Edward C. Wharton, Kerecee'en: haala laabka e daartol, Howard p. 11.
8. Ko booyi, 18,3. 3.
9. F. F. Bruce, Binndi Alkawal Kesal. P. 119. Ko limtaa dow koo fof ko Edward C. Wharton limti dum e nder deftere mum Kerecee'en: haala laabka e daartol

Faandaare 3.

### **Nguurndam lisaa e fudfoode.**

Alla rewruude e annabi Esaaya wiyi, "Joomiraado e hoore mum maa hokku on maande: debbo jom suudu ina reedu, ina jibina bidfo gorko, ina innira dum Emanuwel".

Ndeen Alla neli maleykaajo Jibriil to Nasaret, wuro Galiili, to debbo jom suudu, mo fotnoo resde gorko biyeteedo Yuusuf, iwdi Daawuuda. Innde debbo oon Mariyam. Maleyka oo yahi to makko, wi'i mo: "A jaaraama, aan gurcfo teddude! Joomiraacfo ina wondi e maa."

Daada makko Mariyam fodaniino Yuusuf, kono ko adii nde be kawrata, tawi o reedii e Ruuhu Ceniifo. Nde tawnoo Yuusuf gorko makko ko neddo peewdo, o yidaa feeñinde mo e yeeso yimbe, o woni ko e hakkille seerndude mo e dow deeyre. Kono caggal nde o miiiii cfum, maleyka Joomiraacfo feeñi e makko e koycfol, o wi'i mo: "Yusuf 6icfcfo Daawuuda, woto hul 6etde Mariyam debbo maa, sabu ko o jibini koo ko e Ruuhu Ceniicfo.

Duum fof wadi ko ngam timminde ko Joomiraado haali e annabi mum: "Bojel reedu, jibina bidde gorko, be mbiya dum Emanuwel" - dum firti ko Alla ina wondi e men.

#### Jibineede lisaa.

E oon sahaa, Sesaar Ogustus yaltini yamiroore yo binnditagol yimbe leydi Room fof wadte. Ko dum woni binnditagol gadanol ngol Kiriniyus woni guverneer leydi Siri. Gooto fof fayi wuro mum ngam winnditaade. Ndeen noon, Yuusuf kadi ummiima wuro Naasaret to leydi Galili, fayti Baytilaama, wuro Daawuuda, sabu ko o jeyaado e galle Daawuuda e leñol mum. O yahi toon ngam winnditaade e Mariyam, debbo mo o fotnoo resde, ina daminii bidde. Nde be ngoni ton, wakkati binngel jibinaama yotti, o danyi bidde maako arannde, bidde gorko. O boornii mo comci, o joddini mo e nder njoral ngam be ngalaa nokku e nder hodorde.

#### Doggol mabbe To Misra.

Caggal nde lisaa jibinaa to Baytilaama to leydi Yahuuda, e jamaanu laamdo Hirudus, Magi [annube NKJV] ummoriibe fudnaange ngari Urusaliima, naamndii: "Toy laamdo Yahuuda jibinaado oo woni? Min nji'i hoodere maako haa fuunaange, min ngari ngam rewugo mo.' Nde laamiido Hirudus nani haala ka'a, o sumii, kanko e Urusaliima fuu.

Nde be jeertinaama nder koydol, taa be ngarta haa Hirudus, be ngarti lesdi mabbe bee laawol feere. Nde 6e njahi, maleyka Joomiraacfo feeñani Yuusuf e koycfol. O wi'i: "Ummo, hoosa binngel bee daada maako, ndogga haa Misra.

#### Gartol mabbe diga Misra haa Nasaratu.

Caggal nde Hirudus maayi, malaa'ikaajo Joomiraawo wangi Yuusuf nder koydol haa lesdi Misra, o wi'i mo: "Ummo, hoosa binngel ngel bee daada maako, njaha lesdi Isra'iila, ngam yidbe wargo bingel ngel maayi." O ummi, o hoo'i cukalel bee daada maako, o hooti lesdi Isra'iila. Ammaa nde Yusuf nani Arkelawus woni laamiido haa lesdi Yahuuda, o huli yahugo ton. Nde o jeertinaa e koydol, o ummii o fayi leydi Galili, o hodi wuro wiyeteengo Naasaret. Ko noon ko haalaa e annabaabe bee timmiri: "O wiyetee ko Nasaraanaajo".

#### Sukaabe lisaa.

Hitaande fuu jibnaabe makko ina njaha Urusaliima ngam juulde Paska. Nde o hebi duubi sappo e didi, be njahi juulde, no aadaaji dii mbadirta nii. Caggal nde juulde ndee joofi, nde jibnaabe makko ngartata galle, suka oo ina heddi e wuro Urusaliima, kono be nganndaa dum. Sikkude omo woni e fedde mabbe, be njahi haa ñalnde wootere. Ndeen be puddii yiylaade mo hakkunde banndiraabe e sehilaabe mabbe. Nde be tawaay mo, be ngarti Urusaliima ngam be ndaartoo mo. Caggal balde tati be tawi mo nder suudu dewal, omo joodii hakkunde jannginoobe, omo nana be, omo naamnoo be. Nando mo fof ina haaytoo faamu makko e jaabawol makko ngol. Nde jibnaabe

makko njii mo, be kaawnii. Yumma makko wiya mo “bidngel am, hol ko wadi ada wada min nii, miin e baaba maa min ngoni ko e yiylaade ma e anniya”. -Hol ko wadi ada yiylloo mi? o naamndii. -Mbele a anndaa ko foti wonde e golle Baaba am?

Ndeen o jippii e mabbe Naasaret, o dooftii be. Kono yumma makko ina joginoo dee gede fof e bernde mum. Yeesu mawni, don mawna, don mawna nder hikma, don mari yidde yeeso Allah e yimbe.

Naamne

1. Mariyam fodaniino Yuusuf, kono hade mabbe hawrude, tawaama ina reedu.  
T. F.
2. lisa jibinaama haa Urusaliima bana o laamiido Yahuudu'en.  
T. F.
3. lisa jeyaa ko e leñol almaami, ko Lewiijo.  
T. F.
4. Sabu Hirudus, Yuusuf hoosi Yeesu e daada maako haa Misra, baawo maayde Hirudus be ngarti haa lesdi Isra'iila.  
T. F.
5. Nde o hebi duubi 12, lisa naamndii janginoobe suudu dewal.

T. F.

Faandaare 4.

lisa fuddii golle mum.

Yahya jaabi, “Mi looti bee ndiyam, ammaa caka moodon don dari goddo mo on anndaa, kanko woni mo don wara baawo am, mo mi fotay bortugo limse pade maako Dum fuu wadi haa Betaniya, haa sera maayo Urdun, haa Yaayaa looti duniya! Ko oo woni mo njidnoo-mi wiyde nde mbiy-mi neddo garoowo caggal am burii kam sabu ko kanko adii mi. Miin e hoore am mi anndaano mo, kono ko addani mi arde lootde ndiyam ko mbele omo feeñina Israayiiil ».

Ndeen Yuhanna rokkii ndee seedantaagal: “Mi yi'i Ruuhu ina jippoo e asamaan no mboddi nii, ina joodii e dow makko, mi anndaano mo, so wonaa tawa nelde mi lootde ndiyam oo wiyii kam: 'Neddo mo nji'daa Ruuhu ina jippoo e dow mum, ina joodii e dow makko, ko kanko lootata Ruuhu Ceniido.'” Mi yi'i, mi seedii wonde kanko woni Bii Alla.

lisa ina jarribee Seydaane.

Ndeen Ruuhu ardii lisa haa ladde, ngam Ibiliisa jarriba mo. Caggal nde o hoori balde capande nay e jemmaaji capande nay, o heylili. Jarriboowo oo ari e makko, wi'i mo: “To a woni Bii Allah, wi'u kaa'e de'e laato mbuuru.” lisa jaabii, “Winaama: Neddo wuurataa e mburu tan, kono ko e kongol Alla fof.” Ndeen Ibiliis nawi mo to berniwol ceniingol, o darni mo dow suudu burndu toowde nder suudu dewal. O wi'i: “To a Bii Allah, wurtu hoore maada, ngam dum winndaa: O umran maleyka'en maako, be bamtan ma nder juude mabbe, ngam taa koyngal mada fi'a haayre.” lisa jaabi mo: “Wina winndaa kadi: Taa jarriba Joomiraacfo Alla maa.” Kadi, Ibiliis nawi mo to dow tulde toownde, holli mo laamuuji aduna dii fof e teddeendi mum en. “Dum fuu mi hokkan ma” o

wi'i, "to a sujji a rewa yam." Yeesu wi'i mo: "Iddu am, Seydaane! Sabu dum winndaama: Rewtu Joomiraawo Allah ma, kuuwa mo tan." Ndeen Iblis acci mo, maleykaaji ngari, ndewi e makko.

#### Mission makko, golle de Alla neli mo ngam wadde.

Nde Iblis gayni jarribooji dii fof, o woppi mo haa waktu mo o foti. Yeesu warti lesdi Galili bee bawde Ruuhu, habaru maako sankiti nder ladde fuu. O jangginii nder cuudi cuudi mabbe, yimbe fuu ina njetta mo. O yahi Naasaret, to o mawni, nyande siwtaare, o nasti suudu dewal bana no o woowi. O darii ngam janggude. Deftere annabi Esaaya hokkaama mo. O udditi nde, o tawi nokkuure nde winndaa: "Ruuhu Joomiraacfo ina woni e am, sabu o suɓii kam ngam waajaade miskineeɓe kabaaru belcfo. O neli yam ngam anndinaago ndimu haa kabbaabe e gite wumbe, ngam yoobugo tooñoobe, ngam anndinaago hitaande mo'ere Jawmiraawo.' Ndeen o ɓuccii deftere nde, o hokki nde golloowo oo, o jooɓii. Gite yimbe fuu nder suudu dewal don ndari dow maako, o fuddi wi'ugo be: "Hande, Binndi din timmi haa nande mon".

#### Miiɓooji lisaa

Won wiydo wonde tinndol ko daartol leydiyankeewol jogiingol maanaa asamaan. Ina wayi no ko heewi e janggirde lisaa dee mbaɗiraa ko e tinndi. Ina gasa tawa yahuud en yidbe weltinde Alla ina mbaawi faamde ko heewi e deen tinndi, kono ardiibe diine be berde mum en buri waawde jogaade darnde, doole, teddungal e kaalis mbaawaano faamde maanaa majji.

#### Kaawisaaji makko.

Hol ko wonnoo faandaare Kaawisaaji? Mbele lisaa ina yidi fawde hakkillaaji yimbe e hoore mum, yidde wonde yimbe leydi mum mbaɗta mo laamɗo mum en, walla timminde fodoore Alla neldude nelaɗo oo?

Heewi ko jamaanu mawngu ina rewi e lisaa, ma a taw ko ngam yidde anndude, ina njidi yeewde "hol ko woni heen e am?" walla e yidde laamu politik so tawii ko O laamɗo. Won heen ina mbaawi goongɗinde wonde omo waawi wonde Almasiihu. Seedeji kaawisaaji makko ina mbaawi fecceede e pecce tati:

#### Jabbotoodo Kaawisaaji dii.

Sikke alaa fof ina heewi weltaare e weltaare e burde teddinde Alla. Ko teskini heen tan ko labbinde ñawbe sappo bee, heen jeenay ngartaani ngam rokkude Alla teddeendi.

#### Seedtiibe Kaawisaaji dii.

Seedeji dii yeewaani tan kaawis oo; be nganndi cafeelee neddo teskaade wonde ko e doole Alla tan mbaawi wadde kaawisaaji dii. Be njettii Alla, be teddini dum.

#### Hooreebe Diina njidnoo warde lisaa.

Ardiibe diina bee ina keewi wiyeede ko winndoobe e Farisa'en. Be njoginoo jawdi, doole, teddungal, e yettoore yimbe. Be ngoongɗini wonde lisaa ina jogori halkude leñol mabbe, darnde mabbe e doole mabbe. Wacfi noon, 6e njaɓaani jaɓde wonde o ummiima dow, walla wonde kala kaawisaaji cfi o wacfi dii, ko e Alla ummorii. Be ciftini dum en ko e doole Iblis. Be njidi warde mo kono be kuli yimbe goondinbe wonde o ummorii ko e Alla. E joofnirde, be

mbonni aadaaji mabbe e sariyaaji mabbe keewfi, (ñaawoore ñalnde aset, dabbude seedeeji fenaande, yobde kaalis ngam nanngude mo kono be njabaani dum nde be ngarti be njabi ko "kaalis yiyam"). Haa ragare, be mbi'i, "O jippo dow leggal bardugal, min nuddina mo". E nder nokkuure nde o jippii e leggal bardugal, o artii e nguurndam caggal nde o maayi, haa jooni be calii goongdinde mo.

#### Añbe makko.

Binndi ñin ñon holla be luutoobe Almasiihu wakkati kuugal maako dow duniyaaru e be luutoobe ekklessiya maako baawo ummitineeki maako e yahdu maako dow asama.

#### Hirudus, Mawdo oo ina huli.

"Hol to laamdo yahuud jibinaado oo woni? Min njiyii hoodere makko fudnaange, min ngarii rewde mo". Nde laamcfo Hirudus nani cfum o mettini ... O neli 6e haa Baytilaama, o wi'i: "Njehee nji'on 6icfco oo no feewi, so on nji'ii mo, kaalanaa kam, mbele miin ne mi yaha mi rewde mo". Nde Hirudus anndi Magi'en 6uri mo, o tikkani, o yamiri warde sukaa6e wor6e Baytilaama e saraaji mum fof, 6e duu6i didi haa les, fodde e wakkati mo o janngi e Magi'en.

#### Ibliis, Seydaane jarribii.

Ndeen Ruuhu ardii lisaa haa ladde, ngam Ibiliisa jarriba mo. Caggal nde o hoori balde capande jemma e capande nay, o heylai. Jarriboodo oo ari e makko, wiya mo, "So tawii ko a Bii Alla," ... Ibliis kadi nawti mo to dow tulde toownde no feewi, holli mo laamuuji aduna ñii fof e teddeendi mum en. O wiya "dum fof maa mi rokku ma so a sujji a rewii kam". Yeesu wi'i mo: "Woddu am, Seydaniijo, ngam dum winndaama: Rew Joomiraawo Allah ma, kuuwa mo tan." Ndeen Ibliis acci mo, maleykaaji ngari, ndewi e makko.

#### Yimbe Naasaret, .Yimbe wuro mum en njabaani.

Nde lisaa timmini tinndi ñii, o yalti toon. Nde o ari leydi makko, o janngini be e nder suudu dewal mabbe, haa be kaawaa, be mbi'i: "Hol to oo neddo hebi ndee hakkille e ñee golle maantiniide?" Hanaa oon woni ñii sekkeejo ? Mbele wonaa yumma makko wiyetee Mariyam ? Banndiraabe makko Yaakubu, Yuusufa, Simon e Yahuuda? Miñiraabe makko rewbe fof ngonaa e men? Hol to oo Neddo hebi ñee geđe fof? Nii woni, be mettini e makko.

#### Yahuuda Iskariyota, Gooto e sappo e ñido bee janfi mo.

Nden gooto nder sappo e ñido, bi'eteedo Yahuuda Iskariyota, yahi haa mawbe liman'en, wi'i: "Ko on ngidi hokkugo yam to mi hokki on mo?" Be limti mo ceede cardi cappande tati. Nii woni, gila ndeen o dabbii fartaŋŋe janfaade mo.

#### Farisa'en, Mawbe Liman'en, Mawbe, Binndol'en e Kawtal don dabbita wargo Yeesu.

Nde be njalti, be ngaddi haa makko gorko muumdo, mo jinneeji njiidi. Nde jinne oo riiwi, muumdo oo haali. Yimbe bee kaawaa, mbi'i: "Ko nii meedaa yiyeede e Isra'iila!" Kono Farisa'en mbi'i: "O riiwtata jinneeji ko e ballal laamdo jinneeji". Gorko mo junngo waanngo ina woodi toon. Be yami mo: "Mbele sellinde neddo nyalnde siwtare ina jabi?" ngam be tuuma mo. Nden o wi'i be: "Moye nder moodon woodi baali gootel, to ñi yani nder bundu nyalnde siwtare, nanngataa ñi, ittataa ñi? Ndeen O wi'i gorko oo: "Foodtu junngo maa." O foodi ndu, ndu selli no goddum ni. Ndeen

Farisa'en njalti, ndarni feere ngam warde mo. Nde mawbe liman'en e Farisa'en nani misaaluuji maako, be paami ko kambe o haalata. Ammaa nde be njidi nanngugo mo, be kuli jama'aare nde'e, ngam be tammi mo annabi.

Ndeen lisaa haali e jamaanu nguu e almu66e mum, o wi'i: "Anndu6e Tawreeta e Farisa'en ina njooftii e jappeere Muusaa. Ko cfuum wacfi, ko 6e mbi'i on fof, 6e 6eydo cfum, mbacfcfaa cfum, kono woto 6e mbacf no golle ma66e nii, sabu 6e mbi'i, 6e mbacfataa" "Kono bone, onon naafigeegi e Farisa'en Asamaan oo ina haba e yimbe, sabu on naatataa heen, on njabataa naatoobe bee naata heen." Ndeen mawbe liman'en e anndube Tawreeta e mawbe leñol ngol kawri haa suudu hooreejo liman'en bi'eteedo Kayifa, be ndarni feere ngam nanngugo Yeesu bee fenaande, be mbara mo.

Nanngube Yeesu njahri mo haa suudu Kayfa, hooreejo liman'en, haa anndube Tawreeta e mawbe moobti. Ammaa Piyeer tokki mo haa wofdi haa suudu mawndu liman'en. O naati, o joododi bee huwoobe ngam laarugo dum haa timma. Mawbe liman'en e mawbe hooreejo leydi ndi'i fuu don dabbita seedaaku fenaande dow Yeesu ngam wargo mo, ammaa be kebaay seedaaku. Hay so seeditiibe fenaande heewbe ngarii, be kebaani hay gooto.

Naamne

1. Kaayefiiji lisaa wacfi e sirlu.

T. F.

2. Hombo wonnoo añ6e lisaa?

gooto. \_\_\_\_ Neddo jom suudu

b. \_\_\_\_ Hooreebe diina

3. Hooreebe diina Yahuudu'en salii nuddinaago ngam

gooto. \_\_\_\_ Be njiyaani heen hay kaawisaaji gooti di O wadi dii

b. \_\_\_\_ Be buri yidde ko darnde e teddungal

c. \_\_\_\_ lisaa meedaa haalande be ngonka mabbe bakkaat

4. Isiya annabi wonde lisaa ko

gooto. \_\_\_\_ waaja miskineebe Linjiila

b. \_\_\_\_ bayyinde ndimaagu wonande kasooji dii

c. \_\_\_\_ buubnude gite wonande wumbe

d. \_\_\_\_ yoobtoraade tooñaado

e. \_\_\_\_ bayyina hitaande joomiraawo

f. \_\_\_\_ ko woni dow koo fof

g. \_\_\_\_ a, b e c

5. Seydaane jarribi lisaa but lisaa jabaani jarribooji mum.

T. F.

Faandaare 5.

**Sadaka hakkeji – Sadaka lisa ngam yaafuye.**

Nanngugol lisaa.

Yeesu wi'i mawbe liman'en e reenoobe suudu dewal e mawbe, be ngari ngam hebugo mo: "Mbele

miin woni hooreejo murto, ngam on ngari bee kaafaaje e kabirde? Ñalnde fuu mido wondi e moodon nder suudu haykaliiru, on mbaaani kam. Kono ko cfuum woni waktu maa nde ni66ere laamotoo.' Be nanngi mo, be njahri mo haa saare mawdo liman'en.

#### Ñaawoore Mock nde Yahuuda en mbaadata.

Worbe reennoobe lisaa bee puddii jaasde e fiyde mo. Be buucci gite maako, be yami mo: "Annaba, moye fidi ma?" Be mbi'i mo haalaaji bondi keewdi goddi. Nde fajiri ari, kawtal mawbe leñol ngol, mawbe liman'en e jannginoobe Tawreeta kawri, Yeesu ardi yeeso mabbe. Be mbi'i: "To an woni Almasihu, anndin min." Yeesu jaabi: "So mi haalanii on, on ngoongdintaa kam, to mi yami on on njaabaaki, ammaa gila jooni, Bii Neddo joodoto haa nyaamo Allah Baawdo." Kambe fof be naamndii, "Mbele ko aan woni Bii Alla?" O jaabii, "Ada selli e ko mbiidaa ko miin." Ndeen be mbi'i: "Hol ko wadi en njidaa seedeeji goddi?" Min nanii dum e hunuko makko".

#### Ñaawoore nde jaagorde Roomnaabe wadi.

Pilaatu hooti nder suudu laamorde, noddi Yeesu, yami mo: "An woni laamiido Yahuudu'en?" lisaa naamndii: "Mbele ko miijo maa tan, walla ko wodbe kaaldi e maa ko fayti e am?" "Mbele ko mi Yahuuda?" Pilaatu jaabii. "Ko leñol maa e mawbe almuɓbe maa ndokki ma e juude am, hol ko mbaad-ɗaa?" Yeesu wi'i: "Laamu am walaa nder duniyaaru ndu'u, to dum laati, maccube am donno haba ngam hadugo Yahuudu'en nannga yam. Ammaa jonta laamu am don diga nokkure feere." "Aan ko a laamdo, ndeen noon!" » Pilaatu wiyi. lisaa jaabii: "A haali goonga, ko mbiidaa ko mi laamdo, ko dum wadi mi jibinaama, ko dum wadi mi ari e aduna ngam seedtaade goonga, kala gondo bannge goonga ina hedoo mi".

Pilaatu noddi mawbe liman'en e hooreebe e yimbe, o wi'i be: "On ngaddi kam oo gorko, bana on don cemmbidina yimbe ngam be don yama yimbe jukkungo mo, caggal duum njaltin mo." Be mbi'i bee daande woore, be mbi'i: "Ir oo gorko, yoppir min Barabas!" (Barabbas werlaama nder kasoo ngam fitinaaji nder berniwol, e ngam wargo.) Pilaatu yidi yobugo Yeesu, o yami be fahin. Ammaa be don ngulla, be mbi'a: "Ha'u mo, ha'u mo dow leggal bardugal!" Laabi tati, o haali e mabbe: "Hol ko wadi? Hol bonannde nde oo gorko wadi? Mi tawii e makko daliilu ñaawoore warngo. Ko duum wadi, maa mi yamir mo yobeede, caggal duum mi woppa mo." Kono e wullaango mawngo, be dabbi e tiidnaare yo o leggal bardugal, wullaango mabbe jaaldi. Nii woni, Pilaatu felliti jabde dabbaande mabbe.

Ndeen Pilaatu ina joodii e jappeere ñaawoore ndee, debbo mum neldi mo ngoldoo konngol: "Hoto waf heen hay huunde e oo gorko mo alaa ko boni, sabu mi tampii hannde e koydol sabu makko".

Pilaatu yidi weltinde jamaanu nguu, o woppi Barabas. O yamiri be pi'a lisa, o hokki mo ngam be pi'a mo dow leggal bardugal.

#### lisaa leggal bardugal ko Roma'en.

Konunkoobe bee njahri lisaa nder galle laamordo. woni suudu laamu nguu, o noddi dental soldateebe bee fof. Be boorni mo wutte daneejo, be boorni mo wutte daneejo, be boorni dum dow makko. Be don nodda mo: "Jaaraama, laamiido Yahuudu'en!" Laabi tati, be piyi mo e sawru

e hoore makko, be tuufi mo. Be njippii e koppi mabbe, be teddini mo. Nde be njaltini mo, be boorni mo comci daneeji dii, be boorni mo comci makko. Nden be ngurtini mo faa pi'ugo mo dow leggal bardugal.

Be njottii nokku bi'eteedo Golgota, maanaa nokkuure hoore. Toon be ndokki lisaa mburu jillondirdo e yiyam; kono caggal nde o meedi nde, o salii yarde nde. Nde be piyi mo dow leggal bardugal, be cenndi limce maako bee kurdi. Be njoodii, be ndeena mo doon. Dow hoore makko be mbaadi binndi di be mbinndi e dow makko dii: DOO ko lisaa, laamdo Yahuuda en.

Ko 9w00h subaka nde be mbari mo leggal bardugal. Binndol ngol o tuumaa ngol ina winndaa heen: LAAMDO Yahuuda en.

Saanga waktu jeegobo, takkusaan, nibbere hebtii leydi ndii fof haa waktu jeenay. Wakkati jeenay, Yeesu wulli bee daande mawnde: "Eloyi, Eloyi, lama sabaktani?" - dum firti ko, Alla am, Alla am, ko wadi ada woppi kam?

Nde wobbe nder dariibe haa sera maako nani dum, be mbi'i: "Keditee, o don nodda Iliyaasa." Gorko gooto dogi, buubni buubri e buubri mburu, fawi dum e dow sawru, hokki dum lisaa yoo yara. O wi'i: "Jonta, accu mo, ndaaren to Iliyaasa wari jippina mo." E wullaango mawngo, lisaa foofi. Hiirndal haykaliiru se'a nder dido diga dow haa les. Ndeen hooreejo sooje'en gondo yeeso Yeesu nani wullaango maako, o yi'i no o maayiri, o wi'i: "Goonga, gorko on woni Bii Allah!

Ko ñalawma peewnugol (dum woni ñalawma ko adii ñalawma siwtaare). Ndeen jamma arii, Yuusuf mo Arimateya, tergal teddungal e nder diiso doosde, kanko e hoore makko ina daminii laamu Alla, yahi e cusul to Pilaatu, naamndii banndu lisaa. Pilaatu haawnii nde nani o maayi. O noddi hooreejo sooje'en, o yami mo to Yeesu maayi. Nde o anndi dum haala hooreejo sooje'en, o hokki Yusufu banndu maako. Ndeen Yuusuf soodi limse, jippini banndu nduu, boorni dum e limse dee, o fawi dum e nder yanaande taynde e kaaye. Ndeen o wirni hayre e damal yanaande ndeen.

#### Ummital jaalal dow maayde.

Caggal nyalaade siwtaare, fajiri nyalnde arandeere nder asaweere, Mariyam Magadala e Mariyam feere njahi laarugo yanaande. Leydi dimmbi masin, ngam malaa'ikaajo Joomiraawo jippi diga asama, yahi haa yanaande, wi'i haayre nden, joodi dow maajum. Laande makko ina nanndi e lewlewndu, comci makko ina danee bana neel. Reenoobe bee kuli mo haa njippii, mbaadi no maaybe nii. Maleykaajo oo wi'i rew6e 6ee, "Taa kulee, sabu mi anndi on njiilotoo lisaa mo piraa leggal bardugal, o walaa cfoo, o ummiima no o wi'noo nih".

Jammaare nyalaade arandeere nder asaweere, nde almubbe donno kawti, dammude don mabbi ngam kulol Yahuudu'en, Yeesu wari, dari caka mabbe, wi'i: "Jam wooda bee mon!" Caggal nde o wi'i dum, o holli be juude makko e banngel makko. Almubbe mbeltiima no feewi nde be njiyi Joomiraawo. Lisaa wi'i kadi: "Jam won e mon, no Baaba neliri kam nii, mido nela on." Ndeen o fuftii e mabbe, o wi'i: "Jabbodee Ruuhu Ceniido".

Caggal yontere wootere, taalibaabe makko ngari e nder galle, Toma ina wondi e mabbe. Hay so dame dee ina udditaa, lisaa arii, darii hakkunde mabbe, wi'i: "Jam won e mon!" Ndeen o wi'i Toma: "Wattu junngo maada doo, ndaar juude am, foodtu junngo maada, wadu ndu e bange am, woppu sikkitaare, ngoongdin." Tomaa wiya mo, "Joom am, Alla am"!

lisa jooni Almasihu warti haa Galle maako.

E nder deftere am arandeere, Teofilus, mi winndii dow ko Yeesu fuddi wadugo e jannginde haa nyalde nde o hoosi haa asama, baawo o hokki nulaabe be o subi bee Ruuhu Ceniido. Caggal cadeele makko, o holli hoore makko e beedoo worbe, o rokki hujjaaji keewdi laabtudi wonde omo wuuri. O wanngini be nder balde cappande nayi, o wolwani be dow Laamu Allah. Wakkati feere, wakkati o donno nyaama bee mabbe, o hokki be umroore: "Taa wurtugo Urusaliima, ammaa on dabbita dokkal ngal Baaba fodani am, ngal on nani mi don wolwa dow maajum, ngam Yuhanna looti bee ndiyam, ammaa baawo balde sedda on loote bee Ruuhu Ceniido." Ndeen, nde be kawri, be naamndii mo, "Joom am, mbele e oo sahaa ada jogori artirde laamu Isra'iila?" O wi'i be: "Naa dum haaje on anndugo wakkatiiji malla nyalde de Baaba hokki bee bawde maako, ammaa on keban baawde to Ruuhu Ceniido wari dow mon, on laatoto seedaaku am haa Urusaliima, haa lesdi Yahuuda fuu, haa lesdi Samariya, haa haa keerol duniyaaru fuu." Caggal nde o haali dum, o yettaa dow gite mabbe, ruulde suudi mo, be njiyataa mo. Be ngoni e ndaarde dow asamaan nde o yahata ndee, doon e doon worbe dido boorniibe comci daneeji ndarii sara mabbe. Be mbi'i: "Yimbe Galiili, ko wadi on don dari do don ndaara asamaan? Oo Yeesu, mo ittaa diga mon haa asama, o watan bana no nji'don mo o yahata asama bana ni".

Naamne

1. Konunkoobe Roomnaabe halfinaabe golle leggal bardugal lisaa mbiyi.  
gooto. \_\_\_\_ Hol nde been yahuud en njanngata be mbaawaa foolde en?  
b. \_\_\_\_ Oo gorko ina foti wadde ko hulbinii sabu ardiibe diine makko ina njidi o leggal bardugal.  
c. \_\_\_\_ Sikke alaa, oo gorko ko Gii Alla  
d. \_\_\_\_ Murtudo goddo janngi laawol tiidngol
2. Alaa ko winndaa heen wonde lisaa wirnaama.  
T. F.
3. Subaka caggal ñalngu siwtorde caggal maayde lisaa e wirneede mum e nder yanaande gardiinde, wonnoo  
gooto. \_\_\_\_ Yerbo leydi nde haayre ndee buubnaa  
b. \_\_\_\_ Maleyka Joomiraacfo arii e aduna  
c. \_\_\_\_ Reenoobe yanaande bee ngonti no maaybe nii  
d. \_\_\_\_ lisaa ummiima e nguurdam, ummiima  
e. \_\_\_\_ Ko limtaa dow koo fof
4. Caggal ummital makko lisaa yi'aama e  
gooto. \_\_\_\_ Nulaabe makko  
b. \_\_\_\_ Yimbe seeda be ngonaa hoolaabe  
c. \_\_\_\_ Teemedde yimbe  
d. \_\_\_\_ A e C
5. Hay gooto seedtaaki lisaa ina yaha Asamaan caggal ummital mum. Ko daartol tan ngol almubbe makko mbadi ngam nafaore mum en.

T. F.

Faandaare 6.

### **Woes e Jeertinaali ndokkaama.**

To Antikristus Been yeddube Almasiihu ko Alla.

Ko nii mbaaw-don anndude Ruuhu Alla: Kala ruuhu jaboowo wonde lisaa-al-Masiihu arii e banndu, ummorii ko e Alla, kono kala ruuhu jabaani lisaa, ummorii ko e Alla. Ko dum woni ruuhu gaño Almasiihu mo on nani ina wara, jooni noon ina woni e aduna.

Feere heewnde, nde jabataa Yeesu Almasiihu wari nder banndu, wurti nder duniyaaru. Kala neddo hono noon ko fenaande e gaño Almasiihu.

Naaten e damal buubngal ngal. Sabo dammugal halkere ngal ina yaaji, laawol ngol ina yaaji, heewbe ina naata heen. Kono damal ina famdi, laawol ngol ina famdi, ko seeda tan hebata ngol.

Ndeen noon, e kala huunde, mbaadon wodbe ko njid-don be mbaadana on, sabu ko dum ciimtol Tawreeta e Annabaabe.

**Jeertinaali ndokkaama**To Kerecee'en.

Mido ñaagii on, banndiraabe, e innde Joomiraawo men lisaa-al-Masiihu, nde on fof kawri, mbele ceergal ina wooda hakkunde mon, nde ngonton hakillaaji e miijooji timmudi.

Reentodee annabaabe fenaande. Be ngara e mon e comci baali, kono e nder berde mabbe ko bowdi mbondi. On ngannditon be e bibbe mabbe.

Banndiraabe, mido ñaagii on, ndeentodee wadoobe senngooji e wadoobe cadeele e laawol mon, de luurdi e janngirde nde njanngudon ndee. Wodditodee be. Ngam yimbe hono bee, ngonaa golloobe Joomiraawo men Almasiihu, kono ko yiddeeki mum en. E haala buubka e yattooje, be foodata hakillaaji yimbe be nganndaa.

Reentodee koye mon e denndaangal jawdi ndi Ruuhu Ceniido hokki on ardiibe mum. Laatee duroobe ekklessiya Allah ka o soodi bee yiyam maako. Mido anndi so mi yahii, dabbaaji bondi naatata hakkunde mon, di njuumtataa jawdi ndii. Hay e nder limoore mon, worbe ummoto, mbayla goonga ngam dadndude almuobe caggal mum en. Wadde, ndeentodee! Siftor duubi tati mi meedaa woppude jeertinde gooto e mon fof jamma e ñalawma e gondi.

Mido jeertina kala nando konngudi annabaagal ndee deftere: So neddo beydii heen huunde, Alla beydan dum musibbaaji cifaadi e ndee deftere. Kadi so tawii won ittudo konngudi e ndee deftere annabaagal, Alla ittata e makko gedal mum e lekki nguurndam e nder wuro ceniingo ngo siforaa e ndee deftere (Wahayu Wahyu 22:18-19).

Lekki kii don haa daande ledde, lekki fuu ki bibbe booddum ta'etee, werletee nder yiite.

Sabu tagoore bakkodinnde ina yidi ko luurdi e Ruuhu, Ruuhu oo kadi ina yidi ko luurdi e tagoore bakkaat. De ngoni ko e luurondirde, mbele ada wada ko njiddaa. Ammaa to Ruuhu ardi on, on ngonaay les sariya.

Golle tagoore bakkaat ina laabi: njurum, softeende, e njurum; rewde sanamuuji e jaagorde; njiyaagu, luural, kaaddi, tikkere, yidde hoore mum, luural, fedde e kaaddi ; yarlitaare, orgiiji e ko nanndi heen. Mido jeertina on, hono no mbiyrunoo-mi nii, wonde wuurbe hono bee ndokkataa Laamu Alla.

Hay huunde sobnde naatataa heen, hay gooto e wadoobe ko hersinii walla ko fenaande naatataa heen, kono ko been tan inde mum en mbinndaa e deftere nguurndam Jawgel ngel.

**Woes e Jeertinaali ndokkaama**To Tuugoobe E Ngalu.

"Kono bone wonande on aldube, sabu on kebii weltaare mon. Bone wonande on ñamloobe jooni, sabu on mbeltoto. Bone wonande on jaleebe jooni, sabu on mbonnat, on mboyat. Bone wonande on so yimbe fof ina kaala ko moyyi e mon, sabu ko noon baabiraabe mabbe mbadiri annabi fenaande oo."

**Woes e Jeertinaali ndokkaama**To Hooreebe Diina.

Bone woodanii on, onon ardotoobe wumbe! Ada wiya: "So neddo hunii suudu dewal, dum firtaani hay huunde; Ammaa to neddo hunni kanje suudu dewal, o don mari haaje hunnde maako. Onon wumbe jom en hakillaaji! Dume buri mawnude: kanje, naa suudu dewal ndu wadi kanje oo? Ada wiya kadi, so neddo huniima hirsirde, dum firtaani hay huunde; Ammaa so neddo huniima dow dokkal ngal, o don mari haaje hunnde maako. Onon wumbe! Dume buri mawnude : dokkal ngal naa hirsirde nde dokkal ngal senini? Ko cfuum wacfi, hunnicfo hirsirde ndee, hunnii hirsirde ndee e kala ko woni e mayre. Huniido haykaliiru nduu, hunnii dum e joodiido nder mayru nduu. Kunido kammu oo, hunnii jappeere laamu Alla e joodiido dow mayre oo.

Bone woodanii on, onon janninoobe Tawreeta e Farisa'en, onon munaafik en! Ada yaha e leydi e maayo ngam hebde tuubiido gooto, so o wontii gooto, ada wada dum biy jeynge ko buri ma laabi didi.

"Bone woodi on, onon janninoobe Tawreeta e Farisa'en, onon naafiq'en! On don labbina yaasi kaaye e taasawol, ammaa nder maaje don heewi yamde e yamde."

Bone woodanii on, onon janninoobe Tawreeta e Farisa'en, onon munaafik en! A mabbatii Laamu asamaan e yeeso yimbe. Onon e koye mon on naatataa, yidbe naatde bee kadi njabataa naatde.

Bone woodanii on, onon janninoobe Tawreeta e Farisa'en, onon munaafik en! Ada hokka sappobal uurdi maa - mint, dill, e kumin. Ammaa on don yejjita kuuje burdude nafuda nder sariya - goongaaku, yurmeende e goongaaku. Ada fotnoo huutoraade didabo oo, tawa ada yejjita gadano oo. Onon ardotoobe wumbe! On siifan mboddi, ammaa on modan geeloodi.

Bone woodanii on, onon jannginoobe Tawreeta e Farisa'en, onon munaafik en! On nanndi e genaale daneeye, de njiidaa e yaasi, kono nder de ina keewi yiye maaybe e kala ko sellaani. Ko noon kadi, e yaasi, adaa nanndi e yimbe ko peewdo kono e nder maa, adaa heewi naafigaagal e bonannde.

Naamne

1. Konunkoobe Roomnaabe halfinaabe golle leggal bardugal lisaa mbiyi.  
gooto. \_\_\_\_ Hol nde been yahuud en njanngata be mbaawaa foolde en?  
b. \_\_\_\_ Oo gorko ina foti wadde ko hulbinii sabu ardiibe diine makko ina njidi o leggal bardugal.  
c. \_\_\_\_ Sikke alaa, oo gorko ko Gii Alla  
d. \_\_\_\_ Murtudo goddo janngi laawol tiidngol
2. Alaa ko winndaa heen wonde lisaa wirnaama.  
T. F.
3. Subaka caggal ñalngu siwtorde caggal maayde lisaa e wirneede mum e nder yanaande gardiinde, wonnoo  
gooto. \_\_\_\_ Yerbo leydi nde haayre ndee buubnaa  
b. \_\_\_\_ Maleyka Joomiraacfo arii e aduna  
c. \_\_\_\_ Reenoobe yanaande bee ngonti no maaybe nii  
d. \_\_\_\_ lisaa ummiima e nguurdam, ummiima  
e. \_\_\_\_ Ko limtaa dow koo fof
4. Caggal ummital makko lisaa yi'aama e  
gooto. \_\_\_\_ Nulaabe makko  
b. \_\_\_\_ Yimbe seeda be ngonaa hoolaabe  
c. \_\_\_\_ Teemedde yimbe  
d. \_\_\_\_ A e C
5. Hay gooto seedtaaki lisaa ina yaha Asamaan caggal ummital mum. Ko daartol tan ngol almuɓbe makko mbaadi ngam nafaore mum en.  
T. F.

Faandaare 7.

### **Nelal makko yaafuya. Kabaaru beldo walla Linjiila.**

E fuddoode e balde jayi Alla haali huunde fof e woodde ina joofnira wonde ina moyyi. Ñalnde jeegom "Alla wi'i, "Njafen neddo e natal men, e nanndi men". So, Been, Alla, tagii neddo, gorko e debbo, gila e leydi ndi haaldunoo ko adii. Neddo ina waawi hay haaldude e Alla. Neddo rokkaama yamiroore ngam toppitaade nokku mo Alla wadnoo e dow leydi ndi, tawa wonaa e moyyere kalludum.

Kono nefcfo seerndi hoore mum e Alla nde o murtunoo e beydude cfum tan ko Alla wiyi mo hoto o wacf. Ndee bakkaat addii maayde banndu kadi so wonaa tawa neddo ina waawi won'de no fotiri e Alla kadi maayde ruuhu. Ngoldoo nanondiral ina dabbi sadak yiyam. Wonaa tan kala sadak ngam "yiyam na'i e be'i waawataa ittude bakkatuuji." (Ibraniyankoobe 10:4).

Ina dabbi neddo mo alaa bakkaat wonde oon sadak timmudo. "A yi'ii, e wakkati potdo, nde min ngalaa baawde, Almasiihu maayi ngam be ngalaa Allah."

Nulaabe tato, Pol, Piyer e Yuhanna mbinndi dow Almasiihu walaa hakkeji e sadaka mo o hokki ngam ittugo hakkeji duniyaaru. "Min don toro on dow innde Almasiihu: Jokkondira bee Allah, Allah wadi mo walaa hakke, bana hakke ngam amin, ngam en laatoo goongaaku Allah nder maako." "Almasiihu tampi ngam mon, o acci on misaalu, ngam on tokka laabi maako. O wadaay hakke, walaa fenaande tawaaka nder hunduko maako". "Kono on ngandii o feeñii ngam momtude bakkatuuji men, hay bakkaat alaa e makko."

Yuhanna lootoowo woni "Daande noddaango nder ladde, 'Peewnu laawol ngam Joomiraawo, labbine laabi ngam maako". O wi'i "Mi lootan on bee ndiyam ngam tuubugo. Ammaa baawo am waran goddo burdo am semmbe, mo mi fotaayi hoosugo pade maako. O lootan on bee Ruuhu Ceniido e yiite. O don labbina limse maako, o mooba alkamaari maako nder suudu."

Caggal nde Yuhanna looti mo ngam timminde goongaaku fuu e foolde jarribooji di Seydaane wadi yeeso maako, Yeesu warti haa Galiili, nden o yahi Nasaratu. E nder suudu dewal mabbe O yetti deftere, o "O udditi nde, o tawi nokku do binndi dii mbinndaa doo: 'Ruuhu Joomiraawo ina woni e am, sabu o subii kam ngam waajaade miskineebe kabaaru beldo, o neli kam ngam waajaade ndimaagu wonande kabbaabe bee, ngam yoobtoraade wumbe bee, ngam yoobtoraade tooñange'en. Ndeen o buuccii deftere nde, o hokki nde golloowo oo, o joocefii, gite yimbe 6ee fof ina ndaara mo, o fucfci wi'de 6e: "Hande, binndi cfii timmii e nancfe mon."

So duum bennii, hol ko woni ndee "kabaaru beldo wonande miskineebe" mo O waajii? Ko dum wonnoo, haa jooni ko Alla wonti banndu e yiyam no yimbe wofbe bee fof nii. O jibinaa ko e debbo kono o jibinaa ko e golle Ruuhu Ceniido, wonaa e gorko. "O mawni nder hikma e darnde, o yidi Allah e yimbe" nden o wi'i "Mi doole mi laato dow kuugal Baaba am" Kuugal Baaba woni ngam wartirgo yimbe fuu nder jonde goongaaku bee mabbe ko adii bakkaat nasta nder duniyaaru. Ngam wacfe cfuum, sadak timmucfo ina foti wacfeede kadi necfco ina foti waylude nguurndam 6amtaare e murtugol, wonta nguurndam hoolaare, 6amtaare, e teddungal e baawcfo yaafnaade bakkatuuji ma66e e rokkude nguurndam haa abada. Iisaa wi'i: "Ko miin woni laawol ngol, ko miin woni goonga e nguurndam. Hay gooto warataa to Baaba so wonaa e am". Yeesu wari haa mabbe, wi'i: "Baawde fuu dow asama e dow lesdi hokkaama haa am. Ngam maajum, njahee, mbaadon lenyi fuu almu66e am, looton be bee innde Baaba e Biddo e Ruuhu Ceniido, jannginon be dowaanaago ko mi yamiri on fuu. And surely to very of the end with you". Seede mum fof ko e annabaagal timmungal, kaawisaaji di a66e ceedtii e jabi, haa jooni ko e maayde makko e wirwirnde makko e ummital makko seedtiima teemedde almu66e makko.

Nde tawnoo ko kanko woni Laawol, Goonga, e Nguurndam, kadi nde tawnoo ko kanko jogii baawde fof e dow asamaan e dow leydi, kadi nde tawnoo hay gooto waawaa arde e Baaba so wonaa e makko, hol ko dabbirtee e men ngam yaafnaade bakkatuuji men, en njubbinee, en kisnee? Walla no Yahuudu'en mbi'iri nyande Pentekosta "Nde yimbe 6ee nani cfum, 6e mbeltiima, 6e mbi'i Piyeer e nulaabe wofbe bee, "Banndiraabe, hol ko mbaadaten?"

**Nanugo.**

- Janngu no haanirta nii, janngu ko Almasiihu waaji ngam ko kambe ngoni Haalaaji nguurndam.

**Nanugo .**

- Yimbe fof ko bakkodinbe sabu be dooftii jamirooje Alla.
- Bakkodinii mi wuuraani e jamirooje Alla.
- Bakkaat am oo, maa addan mi maayde haa abada.
- Mido foti yaafaade ngam hebde nguurndam haa abada e Alla.
- Almasiihu tan woni laawol ngam mi yaafa hakkeeki am fuu.

**Goongdin lisaa.**

- Wonnoo ko Alla.
- Wari dow lesdi nder banndu bana Yeesu Nasaratu.
- Wuuri ko hakkunde worbe.
- E yidde makko o rokki nguurndam makko banndu ngam wonde sadak timmuɗo ngam bakkatuuji am, o leggal bardugal.
- Wadii wirnaa.
- Ummii e yanaande ñalnde tatabere.
- Feññini e teemedde almuɓbe makko caggal ummital makko.
- Ummiima haa asamaan ngam wondude e Baaba.

**Tuubee.**

- Waylu nguurndam am e bakkaat e majjere haa e hoolaare e dooftaare.

**Yafugo .**

- Jabde e yeeso yimbe fof ko ngoongdinmi wonde lisaa ko Bii Alla.

**Mayugo.**

- Waɗtu nguurndam am booyɗam, bakkaat, aduna.

**Teffugo.**

- Noddee Alla yoo yaafu mi bakkatuuji am.

**Irugo.**

- Ubbi nguurndam am bakkodinɗam mi wari nder yanaande lootugo nder ndiyam (immersion) nder maayde, wirwirnde, e ummitineeki Almasiihu accugo Allah ummina yam diga yanaande bana Tagɗo kesum.

**Kebbugo.**

- Ruuhu Ceniido bana deposit gartiroowo ko arata.

**Latugo.**

- Kerecee'en keso bana Allah maa besdu am bana bingel maako adopted to... sukaabe wofbe nder Eklesiya mo Almasiihu tabi.

**Wondugo**

- Jokku nguurndam tiidɗam e dooftaade Almasiihu e...  
Janngirde nulaabe “Mido ñaagii on nde nguurdaton nguurndam fotɗam e noddaango ngo keb-ɗon ngoo, ngoppee nedɗaagal, muñɗon, muñanngondirde e yidde, mbaɗon doole mon fof ngam reentaade ngootaagu Ruuhu e nder jikkondiral jam”.

Naamne

1. Konunkoobe Roomnaabe halfinaabe golle leggal bardugal lisaa mbiyi.  
gooto. \_\_\_\_ Hol nde been yahuud en njanngata be mbaawaa foolde en?  
b. \_\_\_\_ Oo gorko ina foti wadde ko hulbinii sabu ardiibe diine makko ina njidi o leggal bardugal.  
c. \_\_\_\_ Sikke alaa, oo gorko ko 6ii Alla  
d. \_\_\_\_ Murtudo goddo janngi laawol tiidngol
2. Alaa ko winndaa heen wonde lisaa wirnaama.  
T. F.
3. Subaka caggal ñalngu siwtorde caggal maayde lisaa e wirneede mum e nder yanaande gardiinde, wonnoo  
gooto. \_\_\_\_ Yerbo leydi nde haayre ndee buubnaa  
b. \_\_\_\_ Maleyka Joomiraacfo arii e aduna  
c. \_\_\_\_ Reenoobe yanaande bee ngonti no maaybe nii  
d. \_\_\_\_ lisaa ummiima e nguurndam, ummiima  
e. \_\_\_\_ Ko limtaa dow koo fof
4. Caggal ummital makko lisaa yi'aama e  
gooto. \_\_\_\_ Nulaabe makko  
b. \_\_\_\_ Yimbe seeda be ngonaa hoolaabe  
c. \_\_\_\_ Teemedde yimbe  
d. \_\_\_\_ A e C
5. Hay gooto seedtaaki lisaa ina yaha Asamaan caggal ummital mum. Ko daartol tan ngol almubbe makko mbadi ngam nafaore mum en.  
T. F.